

„Pārtikas patēriņa grozs bērniem - ko tas liecina par mūsu ēšanas paradumiem un zināšanām par atbilstošu uzturu?”

Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības
un vides zinātniskā institūts BIOR

Riska novērtēšanas un
epidemioloģijas nodaļa,
Sertificēta uztura speciāliste

Inese Sikсна

Pārtikas patēriņa pētījumi Latvijā

- Pirmais pārtikas patēriņa pētījums 2007-2009
  - Respondentu skaits 1949 vecumā no 7-64 gadiem, no tiem 572 bērni vecumā 7-16 gadi
- Programmas “Augļi skolai” izvērtējums
  - Respondentu skaits 3554 vecumā 7-12 gadi
- Pētījumi par veselību ietekmējošiem paradumiem un ar to saistīto faktoru izplatību

Pētījumi šobrīd

- 2012. gadā uzsākts EFSA atbalstīta uztura datu vākšana iedzīvotājiem vecumā no 0-74 gadiem
  - Līdz šim dati par vecuma grupām 0-7 gadi un 64-74 gadi Latvijā nav iegūti
- 2012. gadā uzsākts ELFLA atbalstīts projekts – uzsvars uz Latvijas produktu pievienotās vērtības paaugstināšanu
- Rezultāti – pirmie dati par bērnu uzturu tiks prezentēti 2014.gada rudenī

Kā nosaka pārtikas patēriņu Latvijā?

- Uztura dienasgrāmata/24-h aptaujas anketa
- Pārtikas patēriņa biežuma anketa
- Fizisko aktivitāšu anketa
- Pārtikas produktu porciju katalogs
- Tiešās intervijas ar speciāli apmācītu intervētāju

“Augļi skolai” izvērtējuma ietvaros iegūtie pārtikas patēriņa dati

- Populārākie produkti ikdienas ēdienkartē:

Uzņemtās enerģijas daudzums

Rudens	Enerģija, kcal	% no rekomendējama
Zēni, 1.-4.klase	1890,1 ± 9,8	94,5%
Meitenes, 1.-4.klase	1759,6 ± 91,9	88,0%
Zēni, 5.-6.klase	2081,2 ± 156,4	83,2%
Meitenes, 5.-6.klase	1800,5 ± 156,6	78,3%
Pavasaris		
Zēni, 1.-4.klase	1938,6 ± 112	96,9%
Meitenes, 1.-4.klase	1993 ± 95,5	99,7%
Zēni, 5.-6.klase	2116,3 ± 202,3	84,6%
Meitenes, 5.-6.klase	2110,3 ± 177,6	91,7%

Sāls skolēnu ēdienkartēs

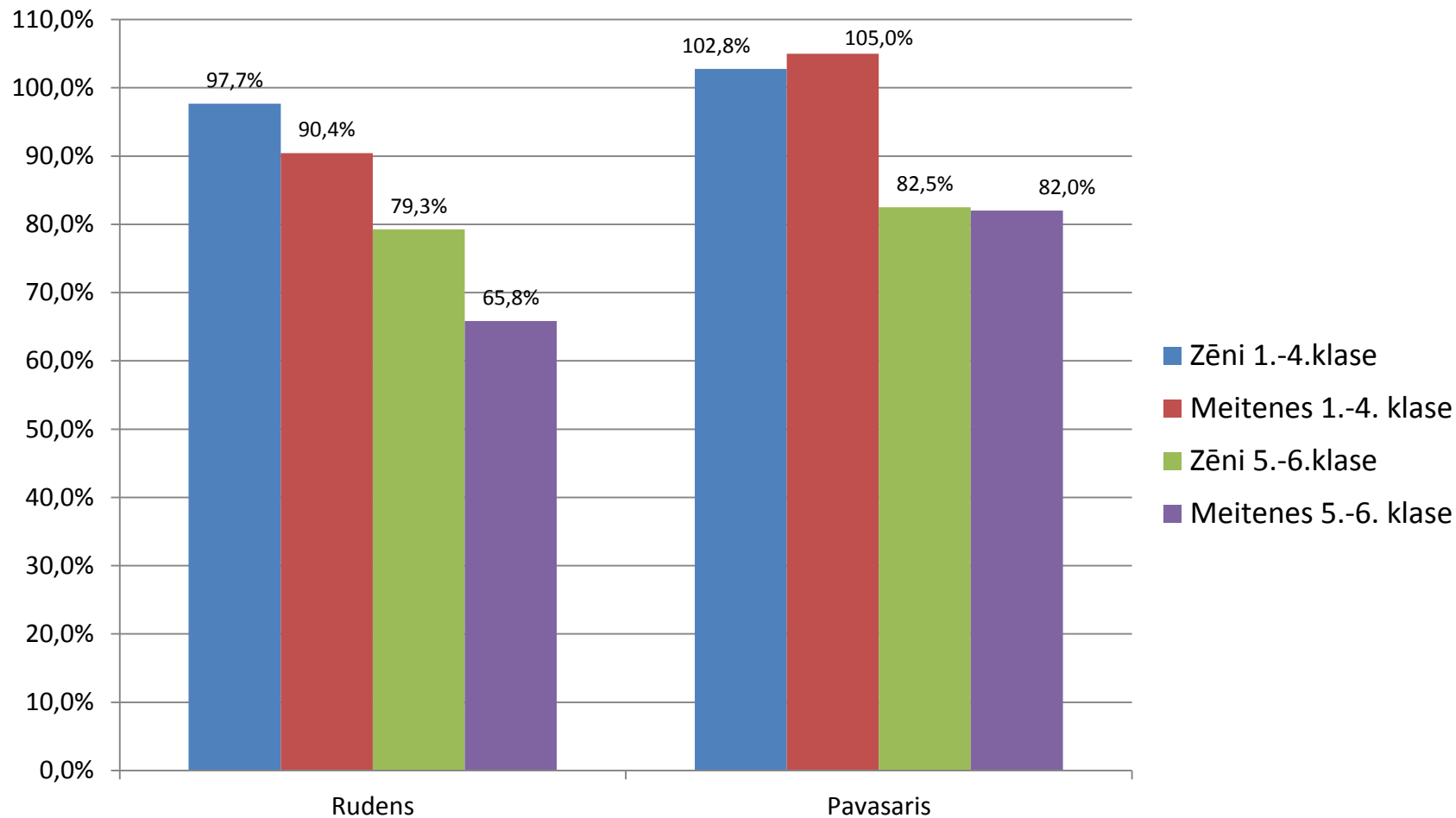
- Statistiski ticami atšķiras Rīgā un ārpus Rīgas
- Vidēji dienā uzņem 5 gramus sāls
- Vairāk par 5 gramiem uzņem 5.-6.klašu zēni

wiseGEEK

Kalcija nodrošinājums

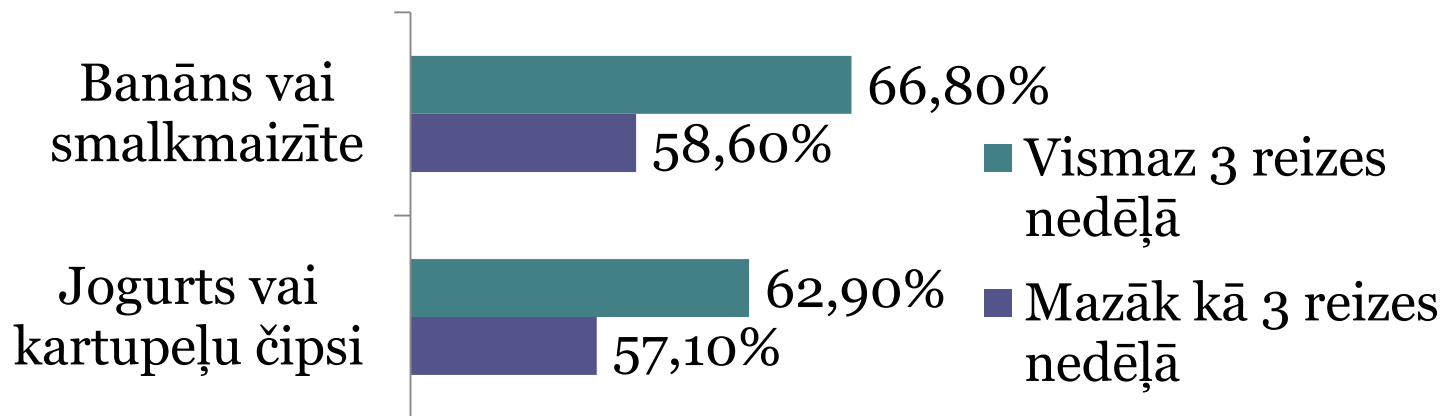

Zināšanu un attieksmes jautājumi

 Paprika ☹️ X 😊	 Burkāns 😊 ☹️ X 😊	 Tomāts 😊 ☹️ X 😊
 Puķkāposts ☹️ X 😊	 Sviesta pupiņas 😊 ☹️ X 😊	 Kālis 😊 ☹️ X 😊
 Salātlapas ☹️ X 😊	 Konservēti zirnīši 😊 ☹️ X 😊	 Avokado 😊 ☹️ X 😊

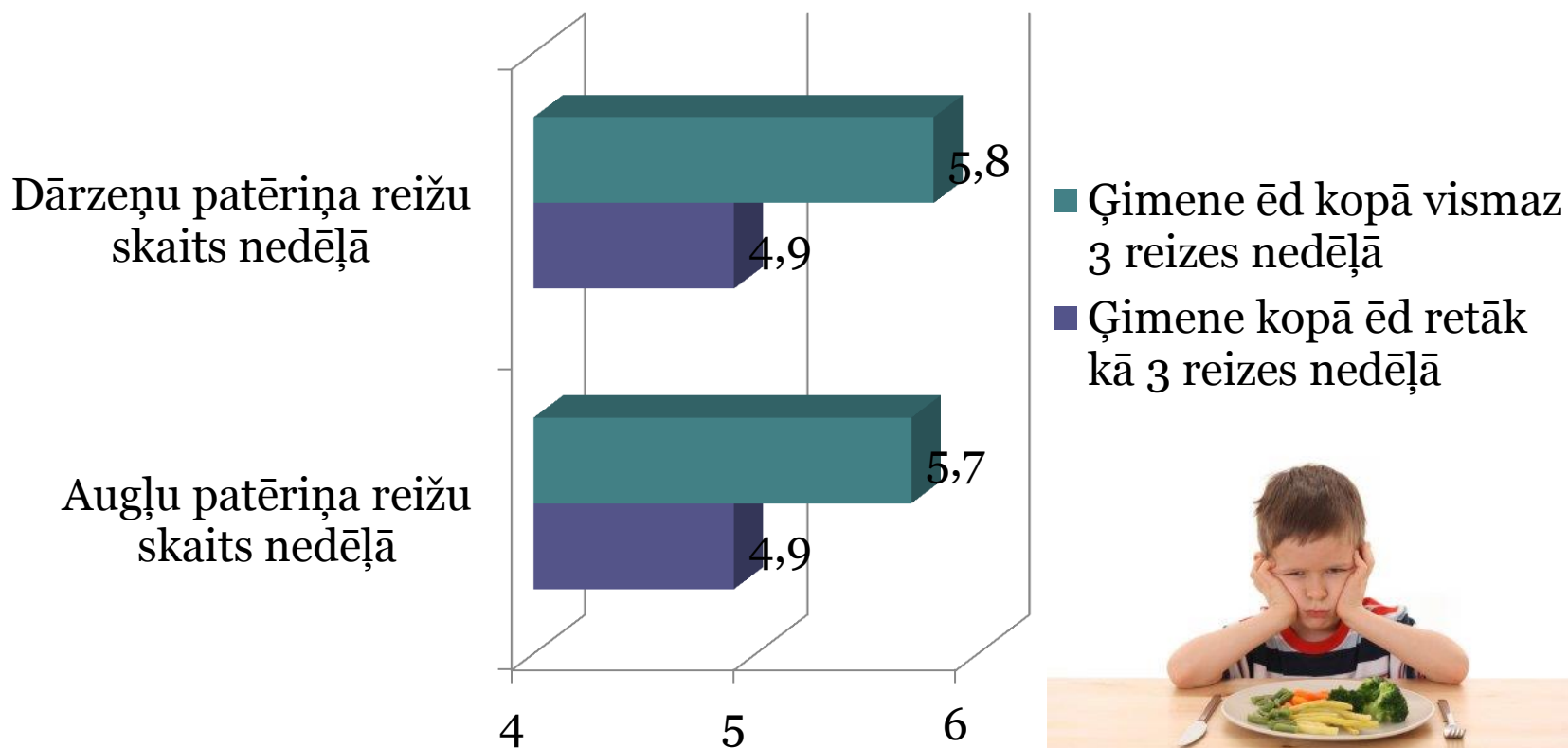
Ģimenes loma veselīga uztura izvēlē

- Tikai 65% ģimeņu ēd vismaz vienu ēdienreizi kopā
- 12% ģimeņu kopīgas maltītes ietur tikai brīvdienās

Uztura izvēlē, atkarībā no kopīgo ģimenes maltīšu biežuma

Ģimenes ēšanas paradumu ietekme uz augļu un dārzeņu patēriņu

Kas ir veselīgs dzīvesveids?

- Ievērot diētu (daži 3.-4.klases zēni)
- Attīrīt organismu (kāda 3. klases skolniece)
- Neēst ģenētiski modificētu pārtiku (kāds 6.klases zēns)
- Neēst taukainus ēdienus, tad nebūs problēmas ar holesterīnu (5.klases meitene)
- Dzīvot veselīgi
- Neēst pēc 18.00
- Ēst tikai pašu audzētus dārzeņus un augļus
- Ēst produktus, kas nebojā zobus

Eiropas pārtikas drošības organizācija

- Pārtikas riska novērtēšana
- Neatkarīgs zinātnisks viedoklis par esošiem un jauniem ar pārtiku saistītiem riskiem

ESFA viedoklis par glutēnu saturošu produktu lietošanu zīdaiņiem

- 2009. gadā publicēts ziņojums/zinātnisks viedoklis – Kad iepazīstināt zīdaiņus ar papildēdienu
  - Hipotēze – agrāka iepazīstināšana ar glutēnu saturošiem produktiem, izraisa risku celiakijas attīstībai
  - Risks attīstīties celiakijai ir, ja glutēnu saturošus produktus piedāvā pirms 4 mēnešu vecuma
  - EFSA norāda – glutēnu saturošu produktu piedāvāšana laika posmā no 4-6 mēnešiem var samazināt risku celiakijas attīstībai. Nosacījums – šajā posmā jāturpina krūts barošana

Paldies par uzmanību!